

Seriaal, mis ei paelu ainult vanemaid vaatajaid

Põltsamaa Raamatukogus käis külas luuletaja, dramaturg ja stsenaarist Andra Teede, keda me teame laiemalt seriaali „Õnne 13“ stsenaaristina.

RAIMO METSAMÄRT
Raimo@pvs.ee

Mis nendest erinevatest ametitest domineerib? „Ajaliselt kirjutan ma kindlasti kõige enam stsenaariume. Juba 10 aastat teen ma seda iga nädal ja peaaegu iga päev,“ hakkas Andra naerma. Sisimas tahaks ta end aga kutsuda luuletajaks. „Samas on jälle imelik end luuletajaks kutsuda, kuna ma ei ole aasta jooksul mitte ühtegi luuletust kirjutanud – luuletamine on justkui romantiline unistus jäänud päriselule alla.“

Andra Teede sulest on siiani ilmunud 10 luulekogu. „Tavaliselt loen ma sellistel külaskäikudel katkendeid oma kõige viimastest luulekogudest, aga luule on minu jaoks nii ajatu, et ka vanemaid luuletusi on tore lugeda. Olen juba ammu otsustanud, et minu luuletused räägiksid minu elust – Eestis on luuletajaid palju, ja kui ma kirjutaksin üleüldiselt, siis suure tõenäosusega kirjutaks keegi teine samal ajal samasugust luuletust. 20-ndates aastates olles reisisin ma palju ja elasin välismaal, ja kui ma kirjutasin näiteks siin ja praegu

Rumeenia mägedest, siis nendest hetkedest ei saaks ju keegi teine kirjutada.“

„Õnne 13“ lood

Andra Teede on juba viies stsenaarist, kes seriaali jaoks lugusid kirjutab. Kumb raskem oleks, kas alata seriaaliga täiesti algusest või jätkata kellegi tööd? „Algusest alustamine ja oma loo väljamõtlemine oleks raskem. Samas oleks see südamelähedasem, mina hakkasin kirjutama ju siis, kui seriaal oli juba 20 aastat kestnud. Kümne aastaga olen seriaali toonud ka uusi tegelasi ja proovinud muidu ka elu uuenduslikult näidata – „Õnne“ üks eesmärke on ju olla päevakajaline ja igapäevast olmet dokumenteeriv teos,“ sõnas Andra.

Kas see võib olla ka selle seriaali pikaajalise saladuseks? „See on kindlasti üks plusse, aga pikaajalise saladuseks on ka asjaolu, et seriaal on eriti eakate jaoks kaaslane. Paljud tunnevad ennast üksikuna, vanad tuttavad Laine ja Alma käivad aga stabiilselt „külaskäikude“ ja see tekitab koduse tunde,“ arvas

Andra Teede on kirjutanud stsenaariume juba 10 aastat.

Andra. Samas ei saa n-ö rahulikkuse turjal ka liugu lasta, sest... „Siis tuleb vaatajatelt kriitika, et midagi ei toimu ja on igav, väga *action* ei tohi ka jälle olla,“ muigas Andra. Tema sõnul on huvitav, kui näitlejadki vahetuvad. „Üsnagi paljud näitlejad soovivad, et ma nad seriaali sisse kirjutaksin – päris nii aga ei saa, et võtan need, kes mulle inimesena meeldivad. Kui on vaja noort naist, ei saa ma ju sinna panna vana meest – kõik käib tüpaaži järgi.“

Kahjuks on stsenaaristiks olemise aja jooksul surnud mitu näitlejat. Kirjutamata reeglilik on, et kui näitleja sureb, sureb ka tema tegelaskuju. Kui näitleja ei soovi või ei saa mängida – siis on ta tavaliselt „ära kolinud“. „Riks kolis ju ka

seepärast Saksamaale, et tegelikkuses oli tal raske Tartust Tallinnas võtetel käia. Anne-Maile oli jälle raske stseene kirjutada, sest Riks oli kogu aeg n-ö teises toas. Nüüd, kui ta on justkui Saksamaal, on Anne-Maile kohe nii palju kirjutada! Teles on väga palju pragmaatilisust ka, sest asjad juhtuksid nagu niisama, aga sageli on sellel kindel põhjus olemas,“ sõnas Andra.

Kas ummikseisu, kus ükski liin ei taha edeneda, ka esineb? „Ikka, sest mõnele tegelasele ei ole lihtsalt head materjali kohe võtta. Väga paljud vaatajad kirjutavad ka oma arvamusi, käin ka hästi palju kohalikes külaraamatukogudes, kus ehk kümne kohaliku memmega rää-

gime omi mõtteid.“ Andra sõnul võivad näitlejad küll soovida näiteks Hamletit mängida, aga just tele teeb nad kuulsaks ja armastatuks. „Siis sa võid kunsti teha ja Hamletit mängida, sest sind teatakse.“

Andra Teede, kes õppis teatrikoolis näitekirjanikuks, teeb hea meelega ka dokumentaalteatrit. Varem võis Andra kirjutada ka öösiti, nüüd, kui peres on kaks väikest last, püüab ta elada perega ühes tempos. „Kirjutan üheksast viieni ja üritan nädalavahetusel telefonile mitte vastata, aga see on keeruline,“ hakkas Andra naerma. „Ega see nii kaua kesta kindlasti saa, kuni ma pensionile lähen – „Õnne“ kestab aga loodetavasti ikka edasi,“ arvas Andra.

Hüpe tundmatusse

Algus muidugi lihtne ei olnud, sest seriaalis seesolemine võttis tohutult aega. „Loogikast arusaamine, mida kõik need 30 tegelast siin teevad, ei olnud lihtne, pealegi kartsin ma alguses seda tööd paaniliselt ja mul läks aastaid aega, et sellest üle saada. Varem ma kirjutasin luulekogusid, nüüd olin aga ühtäkki väga suu-

re tähelepanu all – teatritükki võid mängida kasvõi 100 korda, ikka ei saa nii palju vaatajaid kui ühe osa jooksul seriaalis.“

Praegu ma juba naudin seda kõike,“ sõnas Andra.

Kas terav pilk on ka igapäevaelus kaasas, et märgata mõnd huvitavat karakterit /tüüpi? „On küll, kui mulle mõnd huvitavat lugu räägitakse, võin sealtki ideid saada, mida seriaalis kasutada – materjali kulub ju tegelikult rohkesti ehk on ju nii palju tegelasi, kelle elud peab n-ö ära täitma. Mul läheb vaja ju nii 20-aastase kui 80-aastase inimese mõtteid,“ muigas Andra. Tema sõnul saab ta sobivaid infokilde ja mõtted-ideed käte tööpoolest kõikjalt – ka maakonnalehtedest ja kogukonnagrupidest.

„Õnneks mul ei ole jäänud midagi kirjutamata, küll aga on tulnud seda teha näiteks nii lennukis, kiirabis kui sünnitushaiglas,“ hakkas Andra naerma. Tema sõnul on naljakate stseenidega mõnes mõttes selgus majas – tuleb kõik sisse kirjutada, mis vähegi naljakana tundub, sest alles võivad neist jääda ainult pooled...“

Seriaal „Õnne 13“ saab sel aastal 30-aastaseks.